

15. 75. i ~

Non dura sempre una stagione

En femp in amicis comparandis diligenter
adhibenda est, ut nequando amicitia
incipiamus nos, quod ovisse possimus:
Hoc nobili adolescenti Gerardo ab Garfo
Cornelius a deley Roma discedens, quo
se recordaretur, Romae nono Martij
Sunt

Delen doet groeien!

DELEN VAN ONDERZOEKSRESULTATEN EN DE
WINST DIE DAT OPLEVERT

DE SPEURTOCHT NAAR HET ADELLIJK GESLACHT
VAN DELEN

Paul Bouw - 29 november 2025

De molenaar en de meid

Meeuwis Bouw en Klaasje van Harten

Leven en liefde
in grootmoeders tijd

Paul Bouw

2009: start van een uitdaging!

ONDERZOEK NAAR DE HISTORIE VAN DE
HARSKAMPER MOLEN

Start bij mijn opa Meeuwis Bouw

MOLENAAR IN HARSKAMP VAN 1928-1975

Het verzamelen begint:

VERHALEN

FOTO'S

DOCUMENTEN

ARCHIEFBRONNEN

MAAR OOK:

CONTACTEN LEGGEN

Koop-contract
ten behoeve
van

De heeren G. Bouw
H. Bouw. in
De Valk onder Lunteren
als koopers van

Een kleinen windkorenmolen
met hulpkracht huis schuur
loods berg erf tuin boom-
gaard en weiland te Heiloo
onder Oudekerk
groot 1 H. a. 44 aren 4 centiaren

Ad: 1 September 1928.

KANTOOR

VAN

NOTARIS R. DINGER

TE LUNTEREN.

Begin bij het heden

START EENVOUDIG:

WAT WEET JE ZELF?

WAT WEET JE NAASTE OMGEVING?

ZIJN ER OFFICIËLE DOCUMENTEN?

ZIJN ER NOG FOTO'S?

IS ER EEN LINK NAAR EEN ARCHIEF?

Num. 3. 249
Dit is tegen Gerard van Ruijs, die voor
hem leven, en die Schiedamse, voor so veel
heere in dese gelegenheit, nae Hoogen, befoeren
sal, voor de wel. Ed. Gestr. J. Jacob Ripporda en
sijne wel. Ed. L. Ruijsbrons, die eend, en hondme
Willems millen, op de molen, toe Barstcamp, die an
dere zijde, dit vorduten geseen warden, over pachten
vallen vande boers molen en molenhuys, vanden
i. May 1635. totten i. May 1638, Jaerlijc 5 d. molder
clatue winterrogge, met de toepachten, en dder
in pacht edule, vanden 3. Decemb. 1634. gespecifi-
ceert, als oock mede, vande 3. Jaeren pachten, van
6. segepel gesaids, opden Euck toe Barstcamp boers,
gelegen, Jaerlijc den tijout en die dard gorse
vaut Cooringewat, en inde boers pacht edule mede
geopprimert, Soelich oock veldgout 7. Jaeren pach-
ten, van selve molen en molenhuys, begonnen den
i. May 1638, en sullen eyndigen, met den i. May deses
Jaers 1645. Watte voor sij mullen, Jaerlijc, met de
voorsijde 6 segepel gesaids, belooft geoff, 63. molder
rogge en een dot vorduten, nae ingelt pacht edule
van 8. Aprilis 1638. En leffolich overio. Jaerlijc
pacht, begonnen met den i. May 1635. en sullen eynde-
digen, met den i. May deses Jaers, Jaerlijc do. gl. 2 d.
vallen van Hijnmaete, Clopcamp en campheut dard
bij gelegen, en get soylant int boers. Amoyons
pacht edulen van 5. Decemb. 1634. Doeg sijn van
afstooten, den Jaer pacht van Hijnmaete, door
dien dvelgete. J. Ripporda dit selve perced, Anno 16
selver genooten geoff. Tegenw. welch vorderinge
van pacht, door Houdrich Willems, dierst, de
teykenongen, drie lousstoken, dder opstaend
t. Jaer 1636, dander 37. en die dard 1640. dard

Pachtcontract uit 1638

PRACHTIGE VONDST:

EEN PACTCONTRACT VAN DE MOLEN UIT

HARSKAMP UIT HET

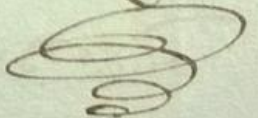
JAAR 1638

GELDERS ARCHIEF

doeg alles bij poode van verpoche van synde fme-
faron, ingeliken fiegter niet fal moogge, bi poone
alb voore fime hoogen, boofte ofte poore drijve
na de voore fime maete over den dach doende moeg
van die, ten oijnde goen fgaede in den dach ofte
soltgeval daerbij haende, en gefogede, maar fal
t'felve voo, gelike van oute gewoonliche gefonde
wech van agter om Garfcamp te drijve over de
meijnde brijten de boomcamp om tot veldoeninge
vant goende voore, partfien verbind, fard porfoone
t' goeder die feld fubmittiront allen Goer, Goe,
Vogte, t' Goeder met rennuciatie van alle op-
recht die contrairvondt in oorende die bi par-
fien geroijchont Actum op den huijfe Garfcamp
den 5. Decemb: 1634.

Jacob Ripperda attestor ut supra
Hima Christina Ripperda geboore van Dely.

Gondrick Willoms

Dit is t'merck
van d'and Vrijer

Hoofdthema wordt een zijspoor...

ONDERZOEK VERPLAATST VAN DE MOLEN NAAR
DE EIGENAREN UIT VROEGER EEUWEN:

DE ADELLIJKE FAMILIE

VAN DELEN

Allen den ghenen die desen brief zoeken sien of horen lesen doe ic tenerstanc brand van deelen stenen soen
ende he openbare mit dessen theghenbordighen briene dat ic mit mynen vrien en gueden willen in or
conde ghestichts manen die hnr na bescrevenen staen hebbe te leene ontfangen van zbeder van heker gheheten
van Rechter den hof te herstamp mit alle sinen toe behoren en mit alre slacht mit also alse die ghelegen
is in den kerffel van den anstote ende in der buerstap van herstamp van hem en van sinen erfge te leene
te holden in dyensmans stad tot enen ghestichts leene mit drien prunden te verherbadene voert soe heb ic
dien vorse zbeder ghehulde als ic mit rechte solde. hnr wen over en an alse ghestichts mane hademan van
heten ende ghevit gelijc soene die daer toe onthact ende sonderlinge toe gheroepen worden daer hi zinen
stael mede besat omc ghebree sinre mane toe des tijt ende anders vele gueder lude sonder arghelst In
onconde des soe heb ic brand vorse mijn seggel an desen brief ghehangen Gegenen mit Jaer ons heren
duisent drie hondert neghen ende neghentich op sente agathen dach

Leenakte Huize Harskamp uit 1399

BRAND VAN DEELEN ONTVANGT HUIZE HARSKAMP MET

WAT DAARBIJ HOORT

zijn fuster was:

Beke witten. Nat: i.... ob. i....

Getrouwt 1449. vrijd. na sond. jubilate aan Brant van Deelen. In't hylisbriet. En heeft hij aangebracht dat huis en hof tot Heerscamp, die windmoele en andere goederen: En sij dat vierendael van't erve toe oesterwolde met sijn toebehoore leen der proestien v. S. Marten toe Wrecht ~~etc~~ daer mede beleent ^{1457. 1452} ^{en vervolgens} ^{nevens} andere considerable goederen: mits v. haer moeder sij en haer erfgemagtscheit i.... ob. i.... en haer erfgem.

Sij geboren van,

Jacob Witten, of de Witten. Nat.

als Burgemeester to campen: ~~1447~~ 1437. met Arent Sonnenberch en de Gedeputeerde v. Swol en d'winter, als afgebonden, te Groningen, in 2. faction v. S. vr: 1420. mercurij post lincie Griete van der He. ^{twist gea}
^{en gesege}
^{ete cr:}

Sij heeft als leenvrouw beleent Beke witten vrou? Brants v. Deelen met vierendael van't erve toe oesterwolde. 1452. op heren hemelvaerts wonst.

Sij heeft ten huwelicke an haer man gebracht dat goet en hof in oesterwolde gelegen, gelijck hylis genoot wort in de leenbrieven van A^o 1393. en 1436. onder requirants verwanten berijstende, sijnde leenroerich aende praestie van Wrecht S. Marie. N^om. 15.

— Tot dat eindelijke eindelike Swer en Hector v. Deelen v. Heerscamp A^o 1612. 19. oct: te gemelte vierde part an Requirants oldebestevaeder Johan Witten vercoft hebben, leverende daer nae ingevolge van de belofte daer in gedaen, de voorgemelte leenbrieven nevens alle chartres en pampieren tot het voorn vierendael ghorende over. N^om. 14.

Toevalstreffer

GELDERS ARCHIEF, TOEGANG 0908 INV.NR. 8D

HANDSCHRIFTEN VAN RHEMEN

EEN AFSCHRIFT VAN EEN VERLOREN HUWELIJKSAKTE UIT

1449: DE MOLEN IN HARSKAMP WORDT VERMELD

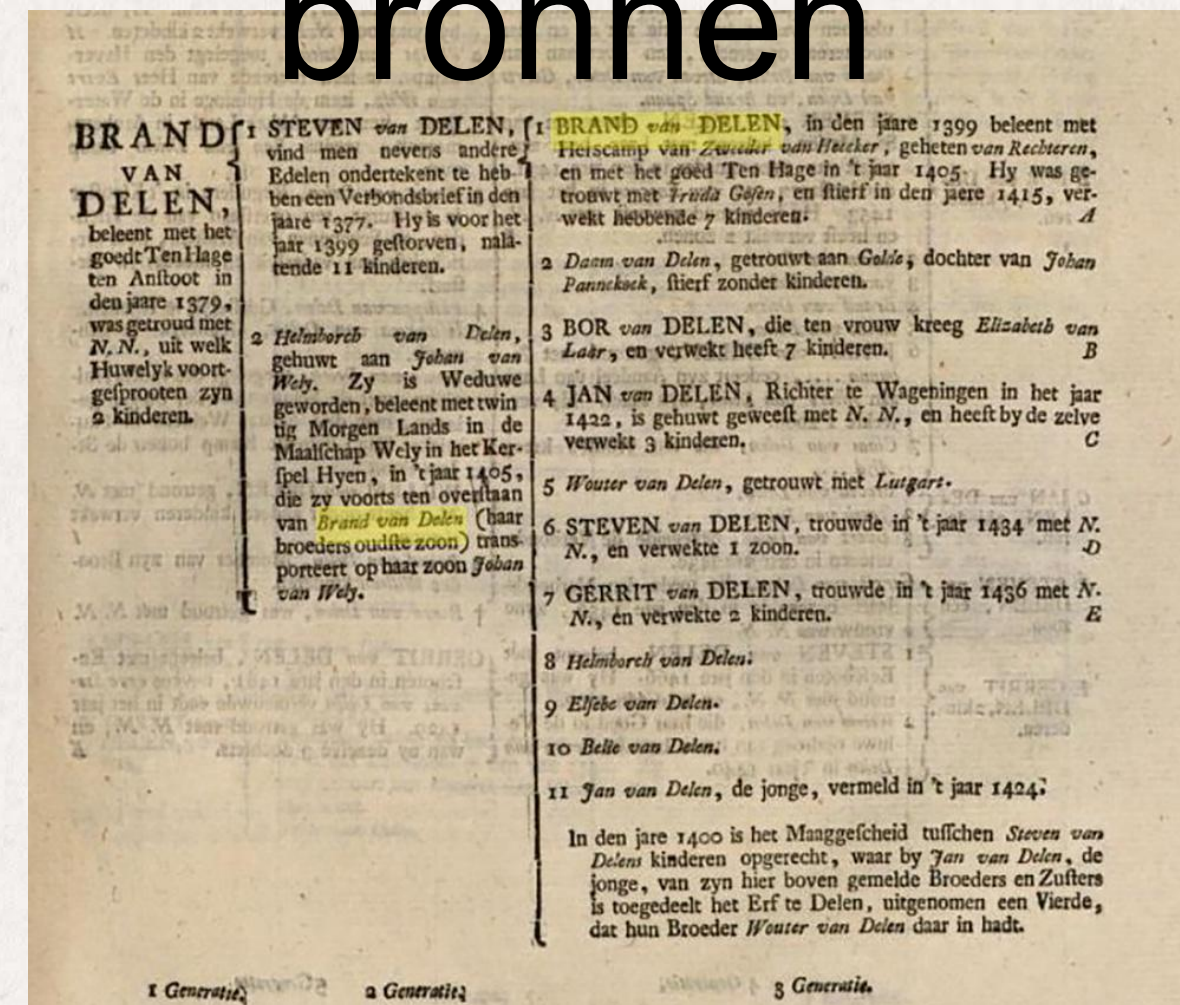

Het onderzoek naar de molen verschuift naar de familie Van Delen

EEN BIJZONDER FAMILIEWAPEN

NEDERLAND
GESLACHT-ST
E N
WAPEN - B C
WAARIN VOORKOMEN DE VOORNA
ADELYKE EN AANZIE
FAMILIË
IN DE ZEVEN VEREENIGDE
PROVINCIË
OPGEMAAKT UIT OUDE EN EC
GEDENKSTUK
DOORMENGD MET VEELE WEE TENS W
HISTORISCHE BYZONDE
BYEEN EN IN ORDE GEBRAGT, DOOR
ABRAHAM FERWE

Oude publicaties
(deze uit 1785)
bevatten vaak fouten:
check altijd originele
bronnen

[illegible]

150 A37 - MATRIKEL UNIVERSITÄT KÖLN

Naar Rysum in Oost-Friesland

BAKERMAT VAN DE FAMILIE VAN DELEN TUSSEN

CIRCA 1575-1650

Verborgen grafkelder onder het koor

UIT OUDE BRONNEN WEET IK VAN EEN
FAMILIEKELDER VAN DELEN (FRESE) ONDER HET
KOOR IN DEZE KERK

Durchlauchtigster Fürst,

Quädingen Fürst und Herr.

1) Soll die in dem Criminalsachen ex officio contra Bil
de Dofen aus dem Uebertragungsungeschieden, davor ein
Grafen zu dem vorgeworfenen Acta Originalia vordem
von dem am 23. Juni 1592. davor vorgeworfenen Uebertragungsungeschieden
in der hiesigen respective Executione des hiesigen und des hiesigen
für den Bräutigam des hiesigen Abgesandten vordem dem für
den Bräutigam des hiesigen Abgesandten des hiesigen
Grafen des hiesigen Abgesandten des hiesigen
Grafen des hiesigen Abgesandten des hiesigen

2) Soll die in dem Criminalsachen ex officio contra
in der hiesigen respective Executione des hiesigen und des hiesigen
für den Bräutigam des hiesigen Abgesandten vordem dem für
den Bräutigam des hiesigen Abgesandten des hiesigen

3) Soll die in dem Criminalsachen ex officio contra
in der hiesigen respective Executione des hiesigen und des hiesigen
für den Bräutigam des hiesigen Abgesandten vordem dem für
den Bräutigam des hiesigen Abgesandten des hiesigen

4) Soll die in dem Criminalsachen ex officio contra
in der hiesigen respective Executione des hiesigen und des hiesigen
für den Bräutigam des hiesigen Abgesandten vordem dem für
den Bräutigam des hiesigen Abgesandten des hiesigen

5) Soll die in dem Criminalsachen ex officio contra
in der hiesigen respective Executione des hiesigen und des hiesigen
für den Bräutigam des hiesigen Abgesandten vordem dem für
den Bräutigam des hiesigen Abgesandten des hiesigen

Secret in Confilio
August 1742

Scripto vom 18. hujus, zur unterfertigten
Hilf, geschickten Folge, hat in für
unten

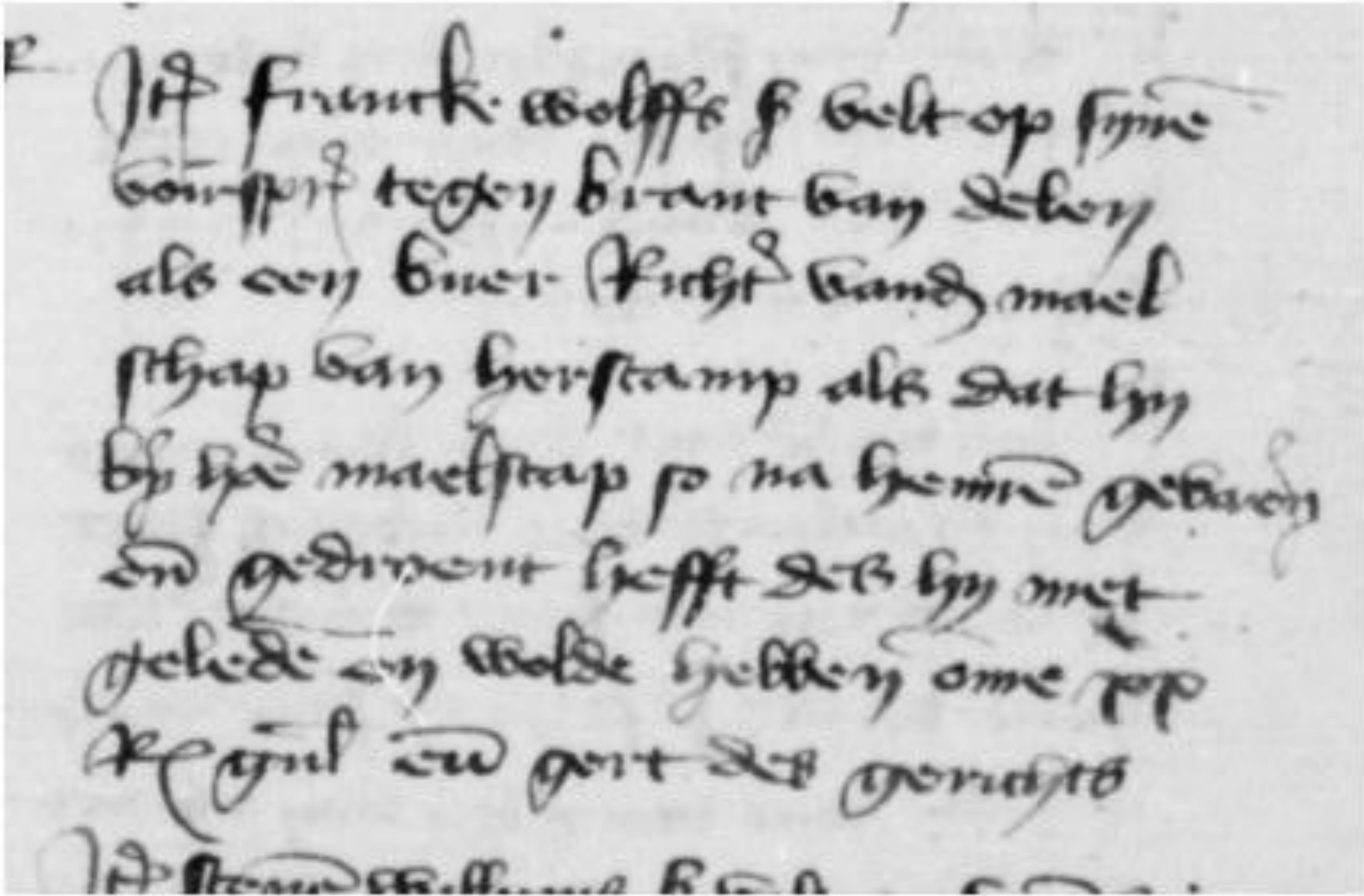
Exp. cod.

1742 24. Augusti von dem vorgenannten Post
und Aufseher des hiesigen, wovon die
Acta von einem, zu Dusseldorf, zu dem hiesigen
Luzo Schwer von Dahlen Zeiter, vordem
wofür die hiesigen, vordem

Niet te lezen?!

HULP BIJ TRANSCRIPTIES NODIG: ZOEK CONTACT
MET EEN OUDHEIDKUNDIGE VERENIGING

van hercamp als dat hij bij de (?) maelschap ?? na ?? gebaren ? en gedroent ? hefft ?? hij met ??? en wolde ?? hebben ome ?? rijn en gent ? de ??

Transcriptie Dick:

Item Franck Wolffs [etc.] velt op sijnen voirspr[ake]¹ tegen Brant van Delen als een buerrichter vanden maelschap² van Herscamp: alss dat hij bij ho[oggenoemde] maelschap so na [hemme/Hemmen³] gevaern⁴ end gedroent⁵ hefft, dess hij met geleden⁶, en wolde hebben omme⁷ xx Rijngulden ende gert⁸ dess gerichtss.

¹ rede als advocaat

² buurschap, mark, gemeente; rechten in die buurschap/march

³ hem? of ... slot Hemmen bij Zetten? Hemmen was een Hoge Heerlijkheid en de bewoners waren aan de Van Delens geparenteerd. Dat verklaart ook de hoge rekening.

⁴ gereden

⁵ geklopt? zich aangemeld? zijn voorspraak opgedreund?

⁶ dat hij met begeleiding was

⁷ daarvoor

⁸ ? kosten, ? uitspraak, ? goedkeuring

Dick X. - mijn persoonlijke hulp

AL 13 JAAR MIJN VRAAGBAAK EN HULP BIJ INMIDDELS HONDERDEN TRANSCRIPTIES!

Jan Bart - leraar Latijn

43.
CANISIUS
STEPHANO DE DELEN,
decano arnhemiensis ecclesiae collegialis S. Walburgis.
Colonia circiter 30. Octobris 1546.

Ex apographo, quod saeculo XVII. scriptum esse videtur (2°, pp. 2). Librarius ei superscripsit: „P. Canisius ad Decanum quendam.“ Alius quidam alia adnotavit, et inter haec annum 1559: vide quae infra post ipsam epistolam dicentur. Cod. colon. „Litt. Epistt. var.“ fol. non signato, quod est ante f. 82.

Simpliciter, non affectate esse scribendum. Multis sacrae Scripturae sententiis et exemplis ostendit: Christum esse panem, qui solus animas satiet ac delectet; attamen in hac vita etiam „pane doloris“ nos vesci oportere, in lacrimis paenitentiae, ieiunio, stipe pauperum; non aliena tantum, sed potissimum propria vitia corripienda esse. Subditorum curam et animi fortitudinem commendat Christumque ducem proponit.

VOOR AL MIJN TRANSCRIPTIES VAN LATIJN NAAR
NEDERLANDS

et prudens
i. pauci patres,
~~liberum~~
ut ipse sentior,
vixit sanctus
et idem non audet
na. ~~propter~~ fuit
at: ex paucis
lis, in quibus si
aj. sumus. ~~liberum~~
w. l. XII.

Hec tibi a Dele.
Quod iterum diligenter scribis, et de
meum agis, quae iam ~~idem~~ bene late
quas colis, et ista indole dignum fac
tum nobis gratulor, tum ex utroque
Nam et Henricus te amat, ~~te~~
salute tua curam gerit, et tu cum
ab initio fueris, eniteris sedulo, ut
appareat. Profectus etiam tuus
expectationem nostram, quod a m
rum annis aliquid dare non da
deas. Quid igitur reliqua

Jonker Adam van Delen

De Geldersche Robinson Crusoe:
feit of fictie?

Henk van Aerle

kleinzoon van een van de laatste Van
Delen

VAN ANGST OM TE DELEN NAAR SAMEN

BRONNEN ONDERZOEKEN EN FEITEN CHECKEN:

KRITISCHE VRIEND

No. 9. (i)

Erweist

der Regier. Rathe und Amtmannen
Gemein zu Norden,
(vormaligen Schrift. Amtmannen zu Rysum)
mit Copie

und vom Jüngling zu Rysum, etc.
Schweel von Dehlern,
gegen Dielke Doden, wegen Zauberei
angeklagt, und durch den
vom H. Grafen Edard Jay concedirten
Graf. Richter aus Emden, vollzogen
Ed. C. W. G. H. v. d. H.

v. v. Juni, 1592.

Nb. Der Jüngling Extrakt. D. 1. Juni, 1591.

Das ist der H. Graf, tanquam
pecuniam aus quodam dem
Landesherrn erlaubt, v. J.
g. l. d. m. v. d. m. a. u. d. m.
Grafen Edard Jay concedirten
Graf. Richter aus Emden,
vollzogen Ed. C. W. G. H. v. d. H.
v. v. Juni, 1592.

Rysum:

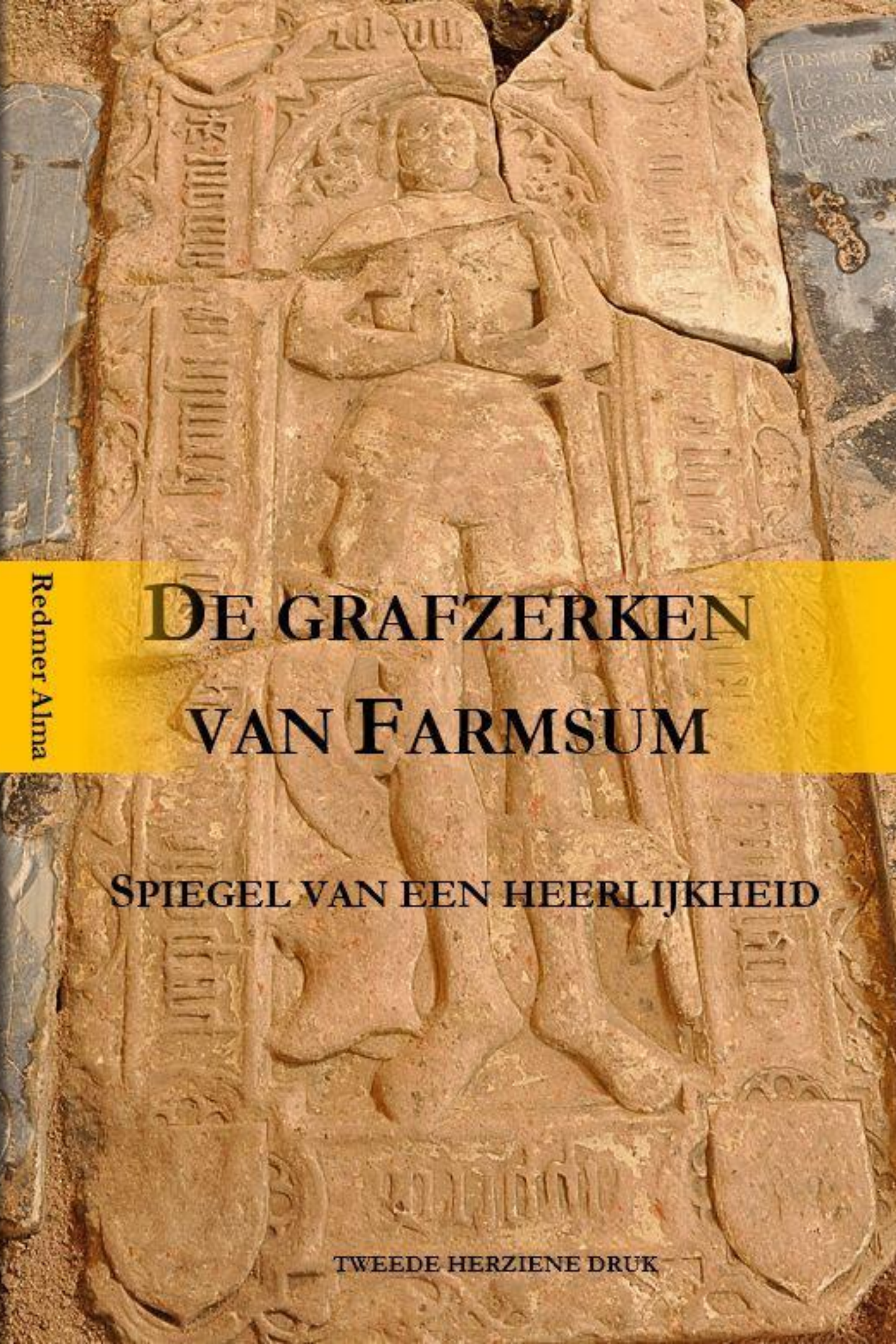
Naar het buitenland

NIEDERSÄCHSISCHES LANDESARCHIV

ABTEILUNG AURICH:

BEPERKING IN FOTOGRAFEREN:

HULP VAN EEN ONDERZOEKER!

DE GRAFZERKEN VAN FARMSUM

SPIEGEL VAN EEN HEERLIJKHEID

TWEDE HERZIENE DRUK

Contacten met andere onderzoekers

REDMER ALMA, ARCHIVARIS STICHTING TWICKEL:

JACOB RIPPERDA HUWT HIMA CHRISTINA

VAN DELEN

Op bezoek in de Betuwe: tien originele Van Delen portretten

MET DANK AAN REDMER ALMA VIA EEN
TUSSENPERSON ON OP BEZOEK IN DE BETUWE!

MET RESPECT (PRIVACY) VOOR DE EIGENAAR

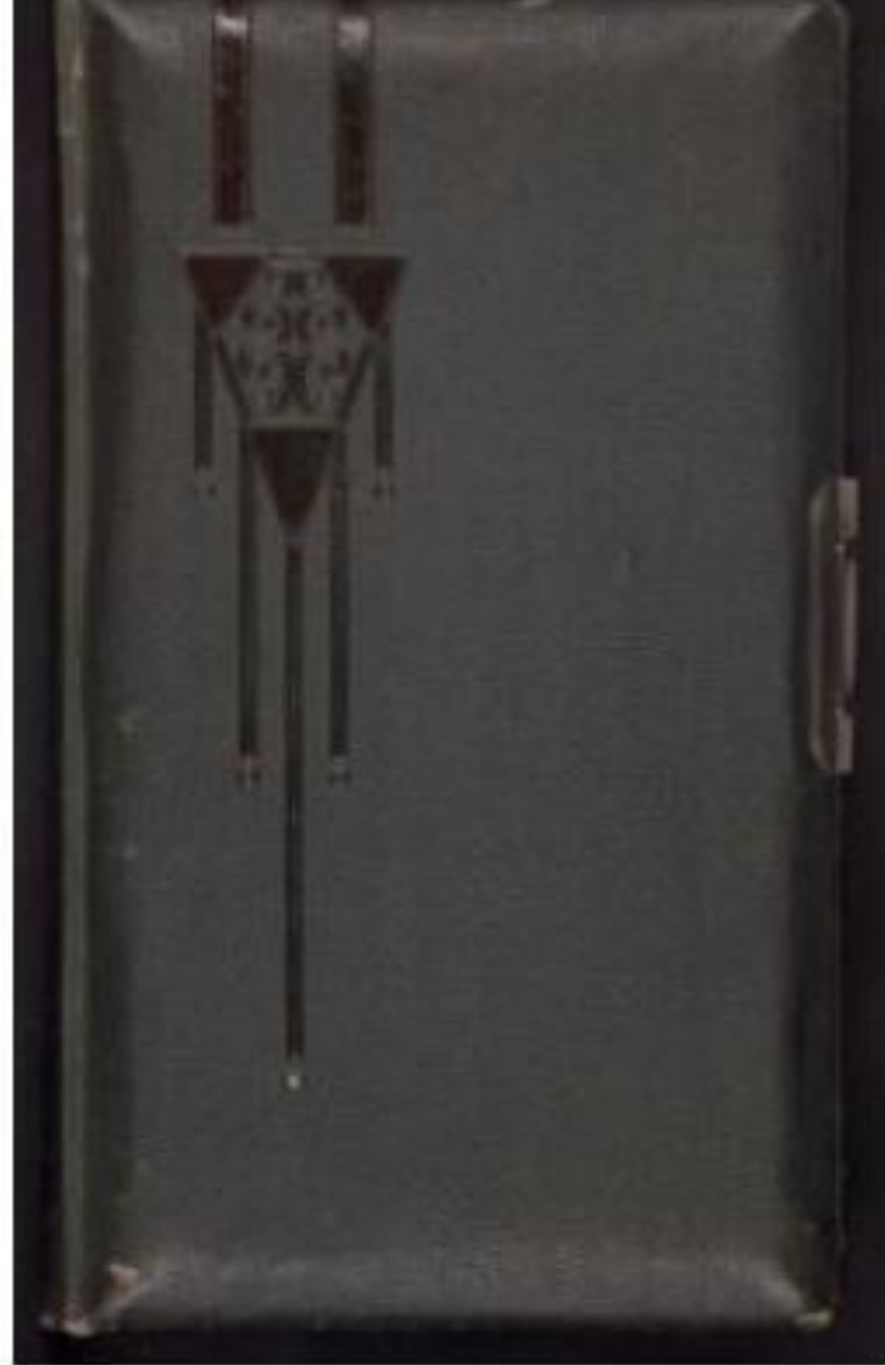
Johan Caspar
Ferdinand
van Delen
1779-1872

Illustraties verzamelen voor een latere publicatie

SCHILDERIJEN, PRENTEN, FOTO'S EN OOK
VOORWERPEN

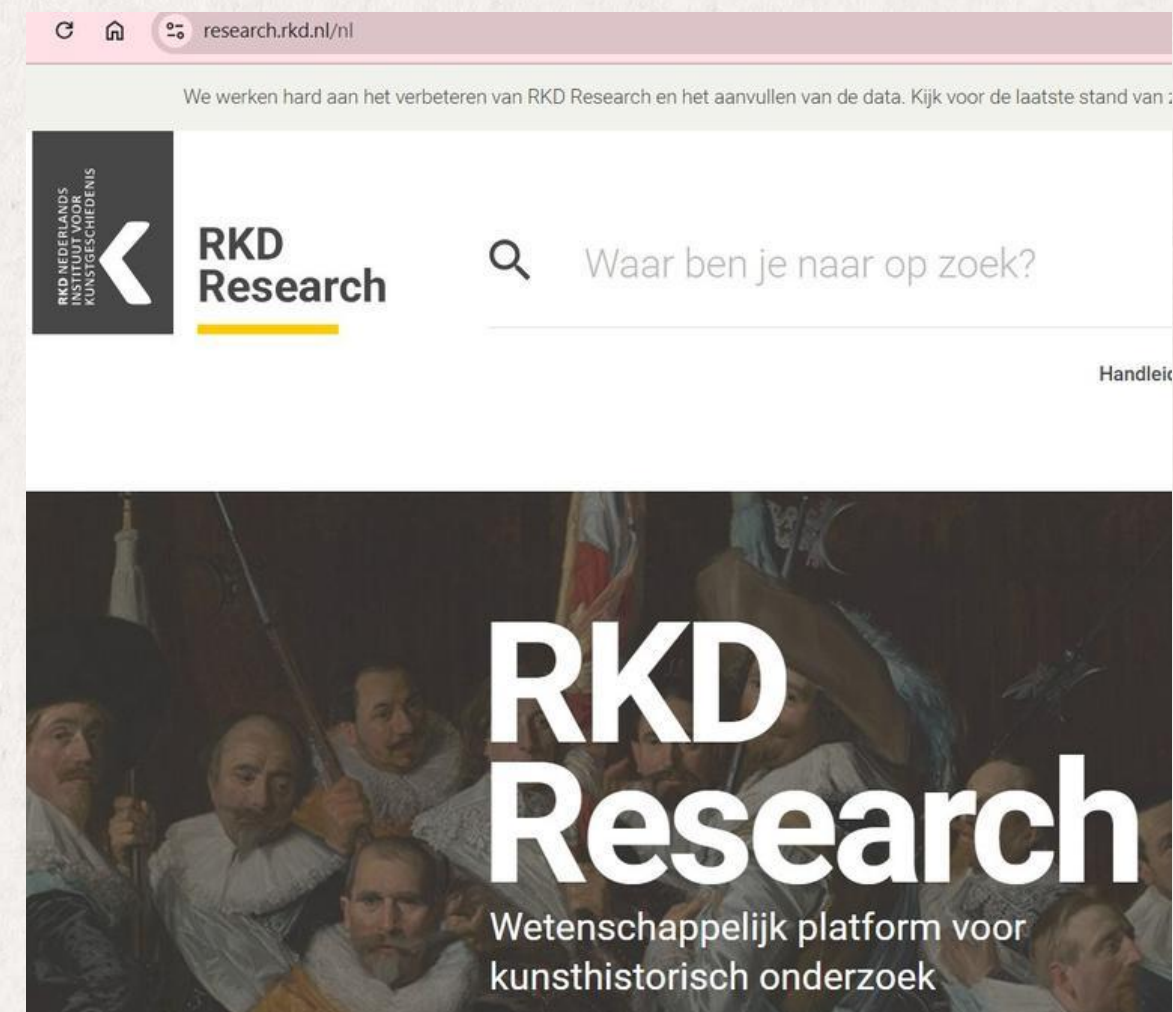
Anoniem ca. 1900-1910

Fotoalbum Van Wijngaarden-Verrips, ca. 1900-1910

Den Haag, RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis (Collectie Iconografisch Bureau)

Ruil met het RKD

Nederlands instituut voor kunstgeschiedenis

MIJN FOTOALBUM GESCHONKEN EN VAN DELEN
FOTO'S ONTVANGEN

Op bezoek bij kasteel Cannenburg

DIVERSE VOORWERPEN VAN DE FAMILIE VAN DELEN

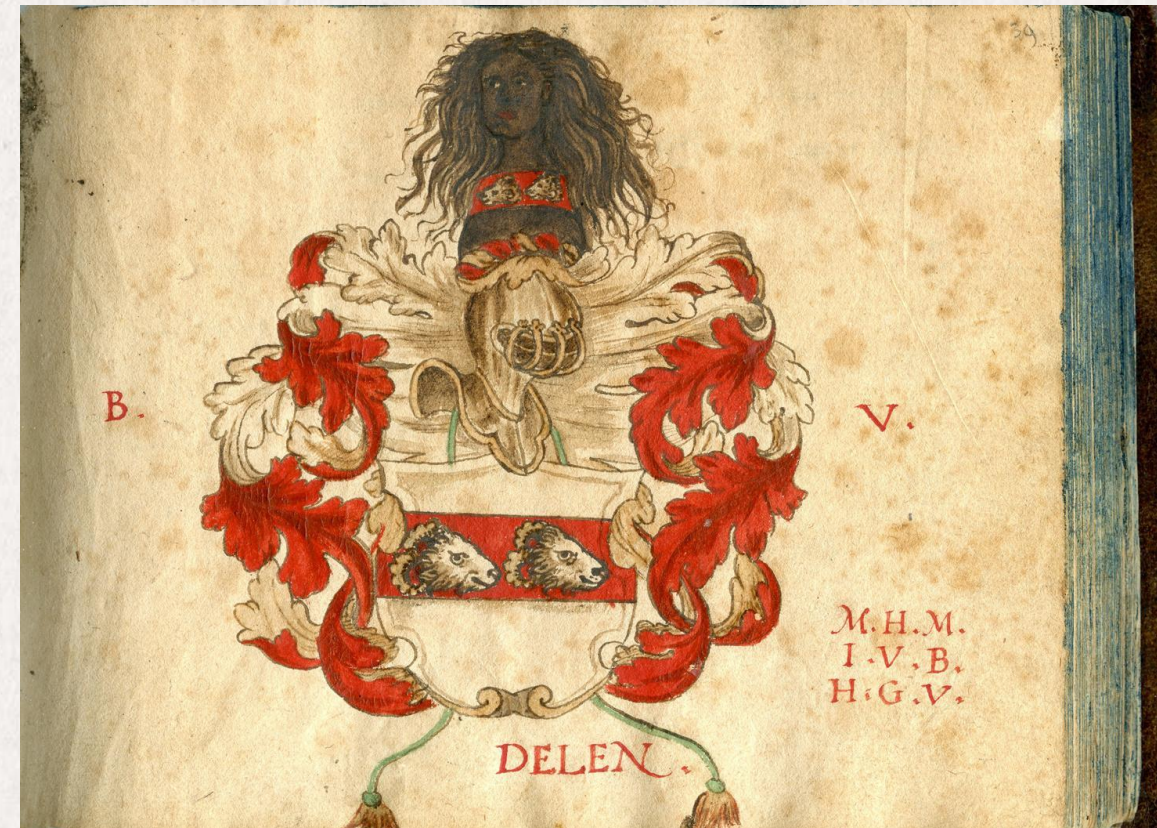
daet ich ein ieder man, van der leefde
weinnich zn erlangen, dan angst n
manniger haet en ernaren, in seime

Aleer menschen sin vnd moet,
nach gelt gelt, vnd goet, we
haben erwornen, so leggen se

Brandolphus a Delen

[F M K]

Speuren naar alba amicorum

EEN RIJKE SCHAT MET VERBORGEN VAN DELEN

INSCRIPTIES

"Er moet een bron bestaan uit 1527 waarin zou staan dat ene Brand van Delen uit Harderwijk een koopvaardijschip uitgerust heeft. Kun je nagaan in welke bron dat staat? Kun je aangeven wat in 1527 vanuit Harderwijk een bestemming voor zo'n koopvaardijschip geweest kan zijn?"

VEEL GERICHTER ZOEKEN DAN VIA GOOGLE EN
ANDERE ZOEKMACHINES

ChatGPT

urende 3m 36s >

Ik vind (online) geen rechtstreeks 16e-eeuws stuk uit **1527** met die exacte formulering, maar een **secundaire** vermelding die vrijwel zeker op Harderwijker archiefstukken leunt, plus aanwijzingen in de inventarissen waar het primaire stuk te verwachten is.

...eder) in **1527**" vandaan?

Waar zou het primaire stuk staan?

De kans is groot dat het staat in de **Stadsrekeningen / schepenakten** van Harderwijk rond 1527 (betalingen/lasten of een notariële/recognitie-inschrijving m.b.t. rederij/uitrusting).

- In de inventaris van het **Oud-Archief Harderwijk** staat expliciet een band met rekeningen be...
1527 ("De ... rekeningen zijn in manuaalvorm... op den band getiteld *Corpus iuris*"). Dat is pre...
juiste jaar en seriesoort. hkharderwijk.nl
- Het **Noord-Veluws Archief** (toegang 5001 – Stadsbestuur Harderwijk, 1231–1813) ontsluit di...
dezelfde toegang komt **Brant/Brand van Delen** veelvuldig voor (bv. als *potmeester* in 1552),
bevestigt dat je in de juiste archiefcontext zoekt. [Archieven.nl](http://archieven.nl)

Conclusie: de Kamper-Almanak-vermelding "reder in 1527" is een secundaire samenvatting; h...
bewijs is zeer waarschijnlijk te vinden in **Stadsrekeningen 1527** of **Recognitie-/Schepenboeke**...
Harderwijk binnen toegang 5001 (NoVA). De inventarisregel met 1527 bevestigt dat zó'n deel...
concrete folio/inv.nr. zul je in die band (of bijbehorend regestenoverzicht) moeten prikken.

Het Harskamper Intraden Boeck

Schatkamer uit de Gouden Eeuw

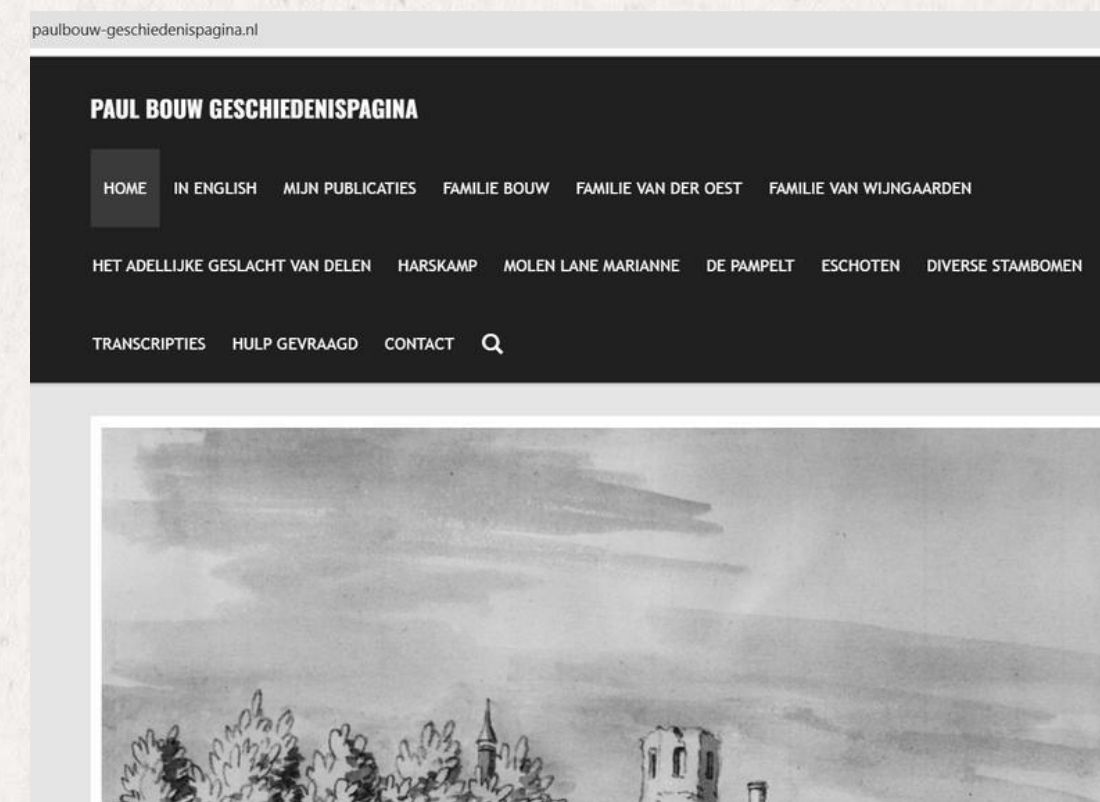

Harskamper Bronnen deel 1

Paul Bouw

Transcriptie: Dick Ruhe en Luuk Kuiper

Delen van mijn vondsten

TRANSCRIPTIES OP MIJN WEBSITE

+

SERIE HARSKAMPER BRONNEN

Huize Harskamp

INFORMATIE VOOR EIGENAAR KLAAS OOMS EN HULP BIJ
OPGRAVINGEN

Heel veel archieven...

AURICH, EMDEN, GELDERSE TOREN, DUISBURG, EEMLAND, KÖLN, BHIC, CBG, HOGE RAAD
VAN DE ADEL, ERFGOED LEIDEN, ACHTERHOEK EN LIEMERS, ZUTPHEN, ARNHEM, PRUISSEN,
ROERMOND, VENRAY, GRONINGEN, OVERIJSEL, KB, LIMBURG, ESTLAND, FRANKRIJK,
NATIONAAL ARCHIEF, NOORD-VELUWE, BALIJE VAN UTRECHT, RIVIERENLAND, EINDHOVEN,
ZUID-OOST UTRECHT, ALKMAAR, BELGIË, UNIVERSITEITEN VAN GRONINGEN, AMSTERDAM,
LEIDEN, ROSTOCK, STADSARCHIEVEN VAN BRED, AMSTERDAM, KAMPEN, UTRECHTS
ARCHIEF, WATERLANDS ARCHIEF, TRESOAR, WESTFRIES ARCHIEF, ZWEEDS NATIONAAL
ARCHIEF.
EN MEER!

Heel veel verhalen

- MIDDELEEUWSE RUZIE OM NALATENSCHAP
- ECHTPAAR VAN DELEN ALS KAT EN HOND
- VAN DELEN ALS SCHERPRECHTER: DOODSTRAF
- MOORD IN HET VEERHUIS IN RHEDEN
- MOORD IN HET AMBTSHUIS IN TIEL
- SCHAKING VAN EEN ADELLIJKE DOCHTER
- VAN DELEN ALS ROBINSON CRUSOË
- EEN SPILZIEKE DAME LEIDT TOT BANKROET
- VAN DELEN EN PRINS WILLEM V
- VAN DELEN AAN HET HOF VAN CATHARINA DE GROTE IN SINT PETERSBURG
- BASTAARDKINDEREN
- ALBA AMICORUM
- VAN DELEN OP HET SLAGVELD
- VAN DELEN IN HET LANDSBESTUUR

Doel: Dikke Van Delen

GESCHIEDENIS VAN EEN ADELLIJKE FAMILIE IN
100 VERHALEN

Zoektips

- START MET GOOGLE
 - HERHAAL ZOEKOPDRACHTEN NA EEN PAAR JAAR
 - ZOEK OP GOOGLE BOOKS
 - ZOEK IN DELPHER
 - ZOEK IN ARCHIEVEN.NL
 - ZOEK IN WIEWASWIE
 - ZOEK IN ARCHIVE.ORG
-
- HEEL VEEL MOGELIJKHEDEN MET CHATGPT: ZOEKEN, VERTALEN, SAMENVATTEN, TRANSCRIPTIES, FOTO BEWERKEN EN NOG VEEL MEER

SUCCES!